

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kirkkolakia ehdotetaan kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti muutettavaksi niin, että kirkolliskokouksen tekemään kirkkolakiehdotukseen voitaisiin tehdä sen asiasisältöön vaikuttamattomia muutoksia hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa ja eduskuntakäsittelyn aikana. Jos muutostarvetta ilmenee, olisi pyydettävä kirkolliskokouksen lausunto siitä, onko valtion lainsäädäntöelinten tarpeelliseksi katsomalla muutoksella vaikutusta asiasisältöön vaiko ei.

Kirkkolakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi

eräitä lähinnä teknisluonteisia tarkistuksia, joiden tarpeellisuus on ilmennyt uuden kirkkolainsäädännön täytäntöönpanovaiheessa. Ehdotetut lakimuutokset koskevat kanttorin velvollisuutta siirtyä seurakuntien yhteiseen virkaan, seurakuntaneuvoston toimivallan siirtämistä, kirkollisverosta vapauttamista, kurinpitoasiamiehen valitusoikeutta ja poikkeusolosäännöksiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Asiasisältöön vaikuttamattomien muutosten tekeminen kirkkolakiehdotukseen (2 luvun 2 §)

Valtiopäiväjärjestyksen 31 §:n 2 momenttiin ja kirkkolain (1054/93) 2 luvun 2 §:ään perustuvan erityisen kirkkolainsäätämisyjärjestyksen tähänastisen poikkeuksettoman tulkinnan mukaan hallitus ja eduskunta eivät voi tehdä edes asiasisältöön vaikuttamattomia muutoksia kirkolliskokouksen kirkkolakia koskevaan ehdotukseen, vaan se on joko hyväksyttävä sellaisenaan tai kokonaan hylättävä. Kun lainsäädäntötekniisiä virheitä on havaittu, se on vain jouduttu toteamaan, laki on hyväksytty ja asia jätetty myöhempien korjaustointen varaan. Tyypillisiä teknisluonteisia virheitä ovat huomaamattomuudesta aiheutuneet väärät viittaukset. Toinen ta-

paustyyppi, josta voi syntyä ongelmia, on nopeasti muuttuva ja kehittyvä yleislainsäädäntö, jota omaksutaan kirkkoon viittauslainsäädännöllä. Uuden kirkkolain käsittelyn yhteydessä eduskunnassa käytiin keskustelua tarpeesta saada kirkkolain säätämisyjärjestelmään ainakin sellaisia muutoksia, että asiasisältöön vaikuttamattomia muutoksia voitaisiin tehdä eduskunnassa. Näitä näkökohtia esitettiin sekä eduskunnan perustuslakivaliokunnassa että hallintovaliokunnassa ja ne myös kirjattiin valiokuntien mietintöihin.

Lainsäädäntötekniisten muutosten tekemisen tarpeellisuuteen kiinnitettiin huomiota myös oikeusministeriön lausunnossa kirkkolain uudistamiskomitean mietinnöstä. Ministeriö katsoi, että kirkolliskokouksen ehdotukseen kirkkolaiksi olisi voitava tehdä asiasisältöön vaikuttamattomia teknisluonteisia korjauksia.

Kirkolliskokouksen mielestä kirkkolakieh-

dotuksen lainsäädäntöteknisellä tarkistamisella valtion lainsäädäntöelimissä on oma oikeutuksensa. Kirkollisessa käsittelyssä, kaikista varmistuspyrkimyksistä huolimatta, esitykseen voi jäädä virheitä. Lisäksi on olemassa mainittuja muita kirkosta riippumattomia seikkoja. Siten kirkkolain asiasisältöön vaikuttamattomien korjausten tekeminen kirkolliskokouksen esitykseen olisi perusteltua tällaisissa tilanteissa.

Kun kirkkolakiehdotuksen käsittely tähän saakka on ollut täysin johdonmukaisesti sellainen, että sanotunlasiakaan muutoksia ei ole tehty, ei asiaa pelkällä tulkinnan muutoksella voitane ratkaista päinvastaiseksi, vaan siitä olisi säädettävä. Sopiva lainkohta olisi kirkkolain 2 luvun 2 §, jonka otsikko on "Kirkkolain säätäminen. Lausunnot ja esitykset". Pykälän 1 momentissa säädetään kirkkolain säätämisen peruskysymyksistä, eikä sitä olisi tarkoituksenmukaista muuttaa tämän asian johdosta. Kirkkolakiehdotuksen tarkistamismahdollisuudesta olisi säädettävä uudessa 2 momentissa.

Asian luonteesta johtuu useimmissa tapauksissa, että teknisluonteisen korjauksen vaikuttamattomuus asiasisältöön on selvä. Saattaa kuitenkin syntyä tilanteita, jolloin voi olla tulkinnanvaraista, onko muutosehdotuksella vaikutusta asiasisältöön. Tämänäpäin tilanne voi tulla esille ainakin kirjoitustustavan kohdalla. Tämän vuoksi on tärkeätä, että esityksen tehneellä kirkolliskokouksella olisi mahdollisuus lausua asiasta ja jos se asettuu kielteiselle kannalle, muutosta ei voitaisi tehdä kirkkolainsäätämisenjärjestyksen peruseriaatteen mukaisesti. Tällainen menettely ei ilmeisestikään sanottavasti hidastaisi lainsäädäntötointa, koska kirkolliskokouksen tekemä kirkkolakiesitys yleensä valmistellaan valtion lainsäädäntöelimissä siten, että jos lausunnonantotarvetta ilmenee, se ehditään antaa seuraavalla kirkolliskokouksen istuntokaudella puolen vuoden kulluttua. Tämä arvio perustuu tähänastiseen tilanteeseen, jolloin teknisluonteisia tarkistustarpeita on ilmaantunut verrattain vähän. Ilmeisesti myöskään jatkossa niiden tarve ei ole kovin suuri, sillä kirkkolaki on juuri uudistettu ja sen ala on aiempaa merkittävästi suppeampi.

1.2. Kanttorin siirtyminen yhteiseen kanttorin virkaan (6 luvun 13 §)

Kirkkolain (1054/93) 6 luvun 13 §:n 3 momentin mukaan tuomiokapituli voi erityisesti syystä määrätä ilman viranhaltijan suostumusta kirkkoherran siirtymään seurakuntien yhteiseen kirkkoherran virkaan. Kirkkolain uudistamiskomitea oli mietinnössään (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto, Sarja A 1988:2/1) ehdottanut samaan pykälään vastaavaa säännöstä kanttorin velvollisuudesta siirtyä seurakuntien yhteiseen virkaan. Kirkolliskokouskäsittelyn aikana säännös poistettiin kanttorinviran osalta, koska säännös seurakunnan velvollisuudesta ylläpitää kanttorinvirkaa siirrettiin kirkkojärjestyksen (1055/93) 6 luvun 9 §:ään.

Käytännössä on kuitenkin osoittautunut tarpeelliseksi, että kirkkolaisissa on säännös myös kanttorin velvollisuudesta siirtyä seurakuntien yhteiseen virkaan. Elokuun alusta 1995 voimaan tulleella lailla säätyjen erioikeuksien lakkauttamisesta (97/95) myös papiston erioikeudet on nyttemmin lakkautettu, joten poikkeuslailla ei enää ole merkitystä.

Päätös yhteisen kirkkoherranviran perustamisesta tai lakkauttamisesta ehdotetaan säilytettäväksi tuomiokapitulilla, sen sijaan yhteisestä kanttorinvirasta seurakunnat voisivat päättää itse.

1.3. Seurakuntaneuvoston toimivallan siirtäminen (11 luvun 9 §)

Kirkkolain 11 luvun 9 §:n mukaan ei ole mahdollista siirtää seurakuntaneuvoston toimivaltaa johtokunnille, seurakuntaneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle eikä sen alaisille viranhaltijoille. Mahdollisuus seurakuntaneuvoston toimivallan siirtämiseen, samalla tavoin kuin kirkkoneuvoston toimivaltaa voidaan siirtää, olisi kuitenkin tarpeellista varsinkin suurten yhteistalousseurakuntien hallinnossa. Toimivallan siirtämisestä voitaisiin määrätä seurakuntaneuvoston ohjesäännössä. Tämän vuoksi säännös seurakuntaneuvoston ohjesäännöstä olisi siirrettävä kirkkojärjestyksestä kirkkolakiin.

1.4. Kirkollisverosta vapauttaminen (15 luvun 3 §)

Kirkkolain 15 luvun 3 § 1 momentissa on pyritty järjestämään kirkollisverosta vapauttaminen aikaisempaa yksinkertaisemmin ja joustavammin. Menettely ei kuitenkaan käytännössä ole toiminut odotetulla tavalla. Ongelmia seuraa ensi sijassa siitä, että kirkollisverosta vapauttamisen edellytyksenä olevat valtion ja kunnan vapautuspäätökset on kytketty yhteen.

Automaattinen kirkollisverosta vapauttaminen edellyttää, että sekä valtion että kunnan verosta on myönnetty vapautus. Mikäli valtion ja kunnan päätöksiä perusteella automaattisen vapautuksen edellytykset eivät täyty, lääninverovirasto lähettää hakemusasiakirjat seurakunnille käsiteltäväksi kirkollisveron osalta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että valtion tai kunnan vapautuspäätöstä voidaan joutua odottamaan pitkänkin aikaa ennen kuin automaattisen kirkollisverohuojennuksen määrä voidaan todeta.

Kun valtion ja kunnan vapautuspäätökset ovat erisisältöiset, on kirkollisveron vapautuksen määrä epäselvä. Hakemus joudutaan siirtämään seurakunnalle, mikäli valtio ja kunta ovat huojentaneet veroa erilailla tai vain osan vapautettavaksi haetusta määrästä.

Verovapausasioita käsiteltiin vuonna 1994 noin 10 000 kappaletta. Kunnat myöntävät vapautusta esitettyjen arvioiden mukaan 20 - 30 % tapauksista. Valtion viranomaisten vapautuskäytäntö on tiukempi kuin kunnan viranomaisten. Valtion veron osalta vapautusta myönnetään alle 10 %:ssa tapauksista, joten automaattisen vapautuksen piiriin voi näin ollen tulla korkeintaan tämä osuus hakemuksista. Osassa näistä tapauksista valtion ja kunnan myöntämät vapautukset ovat erisuuruiset tai eivät vastaa vapautushakemusta ja näin ollen nekin siirtyvät seurakuntiin käsiteltäviksi. Automaattisen vapautuksen avulla lopullisesti ratkaistavien asioiden määrä jää merkitykseltään vähäiseksi.

Lääninverovirastot selvittävät kaikkien vapautushakemusten ja -päätösten osalta automaattisen vapautuksen edellytykset sekä antavat kirkollisverosta vapautuksen tai siirtävät automaatin ulkopuolelle jäävät hakemusasiat seurakunnille. Tämä muodostaa lisätyövaiheen, jonka avulla vain vähäinen osa kirkollisverosta vapauttamista koskevista hakemuksista tulee lopullisesti käsitellyiksi.

Kirkkolain 15 luvun 3 §:n 1 momentin

mukainen kirkollisverosta vapauttaminen ehdotetaan kytkettäväksi kunnallisveron vapauttamispäätökseen. Jos verovelvollinen on saanut säädettyjen kohtuullistamisperusteiden mukaisesti osittaisen tai täydellisen vapautuksen kunnalle maksettavasta verosta tai sen suorittamisen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista, hän saisi ilman eri hakemusta samasta tulosta maksettavasta kirkollisverosta ja sen suorittamisen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista suhteellisesti vastaavan vapautuksen.

Kirkkolain 15 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu vapautus tulisi kysymykseen vasta sen jälkeen, kun kunnan viranomaiset ovat käsitelleet kunnallisveroa koskevan hakemuksen. Mikäli verovelvollinen ei ole 1 momentin perusteella saanut hakemuksessaan tarkoittamaansa vapautusta kirkollisveron maksamisesta, hän voisi eri hakemuksella anoa kirkkoneuvostolta osittaista tai täydellistä vapautusta. Kirkkoneuvosto voisi myöntää erityisestä syystä vapautusta säädettyjen kohtuullistamisperusteiden mukaan. Lykkäystä kirkollisveron suorittamisesta kirkkoneuvosto ei voisi enää myöntää. Verotuslain muutetun 125 §:n mukaan lykkäyksen myöntäminen on kaikilta osiltaan valtion viranomaisten asia.

Verovapautusasioiden käsittelyn monivaiheisuuden vähentämiseksi kirkollisveron vapautushakemus katsotaan esityksen mukaan käsitellyksi, kun lääninverovirasto on todennut, onko verovelvollisella oikeutta kunnallisveron vapautuspäätöksen perusteella automaattiseen vapautukseen kirkollisverosta. Mikäli verovelvollinen ei ole kunnallisveron vapautuspäätöksen perusteella saanut kirkollisveroon osittaista tai täydellistä vapautusta, hän voi kuitenkin hakea seurakunnalta erikseen vapautusta. Kun vapautus myönnetään säädettyjen kohtuullistamisperusteiden mukaan, voi kirkkoneuvosto vain erityisestä syystä myöntää vapautuksen kunnallisveron vapautuspäätöksen ulkopuolelle jääneestä verosta.

Kunnallisveroa koskevaan vapautuspäätökseen tyytymätön verovelvollinen voi hakea kunnan viranomaisten päätökseen muutosta lääninoikeudelta. Lääninoikeuden päätöksen mahdollisesti sisältämä vapautus koskisi tällöin myös kirkollisveroa. Kirkollisveron osalta verovelvollinen voi hakea kuitenkin vapautusta myös kirkkoneuvostolta. Tällöin hän saa kirkkoneuvostolta kirkollisveroa koskevan päätöksen, josta hän halutessaan

voi hakea muutosta tuomiokapitulilta. Kirkkoneuvosto käsittelee hakemuksen vasta sen jälkeen, kun kunnallisveroa koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että verovelvollisen valitus lääninoikeudelle tai tuomiokapitulille on laillisuusvalitus (verotuslain 125 §:n 6 momentti, kuntalain 90 § ja kirkkolain 24 luvun 3 §). Tämän vuoksi valitusaste ei voi harkinnanvaraisesti myöntää vapautusta, jota kunnan tai seurakunnan viranomainen ei ole myöntänyt.

Kirkkolain 15 luvun 3 § ei verolakien muutosten vuoksi enää koske vapautuksen myöntämistä yhteisön tuloverosta, koska valtion viranomainen myöntää siitä vapautuksen (verotuslain 125 §).

Yleisenä periaatteena vero-oikeudessa on, että milloin voimaantulosta ei ole erikseen säädetty, lähdetään siitä, ettei ankarampaan verotukseen johtavia aineellisia säännöksiä sovelleta takautuvasti, kun taas saman säännön ei välttämättä tarvitse koskea lievempää verotusta merkitseviä säännöksiä. Prosessuaalisten säännösten osalta on sitä vastoin pääperiaatteena normi, jonka mukaan niitä sovelletaan välittömästi, siten myös jo aikaisemmin syntyneisiin oikeussuhteisiin, ellei muuta säädetä.

Kirkkolain 15 luvun 3 § on aineellisoikeudellinen normi, jonka automaattisia huojennusedellytyksiä nyt ehdotetaan muutettaviksi aikaisempaa yksinkertaisemmiksi. Säännös uudessa muodossaan merkitsee näiden huojennusedellytysten helpottumista.

Jos muutettu kirkkolain 15 luvun 3 § tulee voimaan kirkolliskokouksen ehdottaman säännöksen mukaisesti, lainmuutosta voitaisiin veronkantoviranomaisilta saatujen suullisten selvitysten mukaan soveltaa kaikkiin vielä perittävissä oleviin kirkollisverovelkoihin, joita koskeva vapautushakemus on viireillä kirkkolain 15 luvun 3 §:n muutoksen voimaan tullessa tai on tehty sen jälkeen.

1.5. Kurinpitoasiamiehen valitusoikeus (24 luvun 3 §)

Kirkolliskokouskäsitteilyn aikana kurinpitösäännöksiä koskevaan kirkkolain 23 lukuun lisättiin 4 §:n 2 momentiksi säännös, jonka mukaan kirkkoneuvoston, yhteisen kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston on kutsuttava asiaan kurinpitoasiamieheksi tuomiokapituliin määrätty kurinpitoasiamies, jos

mainituissa toimielimissä käsiteltävässä kurinpitoasiassa vaaditaan viranhaltijalle muuta kurinpitorangastusta kuin kirjallista varoitusta. Tässä yhteydessä olisi pitänyt muuttaa myös kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 momentti niin, että kurinpitoasiamiehellä olisi oikeus valittaa edellä mainittujen toimielimien kurinpitoasiassa antamasta päätöksestä vastaavalla tavalla kuin kurinpitoasiamiehellä on valitusoikeus tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen antamista kurinpitopäätöksistä. Valitusoikeutta koskevaa kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 momenttia ehdotetaan nyt muutettavaksi edellä selostetulla tavalla.

1.6. Poikkeusolosäännökset (25 luvun 14 §)

Kirkkolain 25 luvun 14 §:ään sisältyviä poikkeusoloja koskevia säännöksiä valmisteltaessa valmiuslaki (1080/91) ja puolustustilalaki (1083/91) olivat parhaillaan eduskuntakäsittelyssä. Näin ollen kirkkolain poikkeusoloja koskevaan säännökseen ei voitu ottaa suoraa viittausta edellä mainittuihin lakeihin. Sen sijaan kirkkolakiin otettiin tilannemäärittely ja valtioneuvoston toimivallan kuvaus, joiden vallitessa kirkkolain poikkeusoloja koskevia säännöksiä voitaisiin soveltaa. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL20/1993 vp) katsonut, että säännöksen soveltamisedellytykset on määritelty niin yleisluonteisesti, että poikkeusolojen voitaisiin katsoa olevan käsitteillä muissakin tapauksissa kuin niissä, joissa valmiuslain tai puolustustilalain soveltaminen tulee kysymykseen. Tarkoituksena on kuitenkin ollut, että kirkkolain 25 luvun 14 § voi tulla sovellettavaksi vain silloin, jos valtioneuvostolle on annettu oikeus poikkeustoimiin joko valmiuslain tai puolustustilalain nojalla. Tähän tavoitteeseen päästään ottamalla kyseiseen säännökseen suora viittaus valmiuslakiin ja puolustustilalakiin.

2. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Seurakuntaneuvoston toimivallan siirtämisen eräissä asioissa mahdollistava kirkkolain muutos keventäisi yhteistalousseurakuntien hallintoa.

3. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu kirkkohallituksessa ja kirkolliskokouksen lakivaliokunnassa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mah-

dollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/93) 6 luvun 13 §:n 2 ja 3 momentti, 11 luvun 9 §:n 1 momentti, 15 luvun 3 §, 24 luvun 3 §:n 1 momentti ja 25 luvun 14 §:n 1 momentti, sekä lisätään lain 2 luvun 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

2 luku

Kirkkolaki ja muut kirkkoa koskevat säädökset

2 §

Kirkkolain säätäminen. Lausunnot ja esitykset

Kirkolliskokouksen tekemää kirkkolakiehdotusta tutkittaessa voidaan oikaista ehdotuksessa oleva sellainen lainsäädäntötekniinen virhe, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön. Kirkolliskokouksen tulee antaa asiasta lausunto ennen oikaisun tekemistä.

6 luku

Viranhaltijat ja työntekijät

B. Seurakunnan ja seurakuntayhtymän virat

13 §

Seurakunnan virat

Kahdella tai useammalla samaan hiippakuntaan kuuluvalla seurakunnalla voi olla yhteisenä kirkkoherranvirka ja kanttorinvirka tai toinen niistä. Tuomiokapituli päättää yhteisen kirkkoherranviran perustamisesta tai lakkauttamisesta. Kanttorinviran osalta asianomaiset seurakunnat tekevät vastaavat päätökset. Muista yhteisistä viroista määrätään kirkkojärjestyksessä.

Päätös yhteisen kirkkoherranviran tai kanttorinviran perustamisesta tulee noudatettavaksi, kun virka toisessa seurakunnassa on

tullut avoimeksi ja toisen seurakunnan viranhaltija suostuu siirtymään molempien seurakuntien yhteiseksi viranhaltijaksi. Tuomiokapituli voi kuitenkin erityisistä syistä määrätä päätöksen toimeenpantavaksi ja ilman viranhaltijan suostumusta velvoittaa hänet siirtymään yhteiseen virkaan. Kirkkohallitus voi antaa tarkempia määräyksiä viranhaltijan valitsemismenettelystä.

11 luku

Seurakuntayhtymä

9 §

Seurakuntaneuvosto

Täydellisessä yhteistaloudessa olevilla seurakunnilla on kullakin seurakuntaneuvosto. Se hoitaa ne 10 luvun 1 §:ssä mainitut kirkkoneuvoston tehtävät, jotka eivät kuulu seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkoneuvostolle, sekä muut seurakuntaneuvostolle tässä laissa osoitetut tai erikseen määrätyt tehtävät. Seurakuntaneuvosto hyväksyy itselleen ohjesäännön, joka on alistettava tuomiokapitulin vahvistettavaksi. Seurakuntaneuvostoon sovelletaan myös, mitä kirkkoneuvostosta on säädetty 10 luvun 4 ja 5 §:ssä.

15 luku

Seurakunnan talous

3 §

Vapautus kirkollisverosta

Jos verovelvollinen on saanut säädettyjen kohtuullistamisperusteiden mukaisesti osittaisen tai täydellisen vapautuksen kunnalle tu-

losta maksettavasta verosta tai sen suorittamisen viivästymisestä johtuvista seuraamuksista, hän saa vastaavan vapautuksen samasta tulosta maksettavasta kirkollisverosta ja sen suorittamisen viivästymisestä johtuvista seuraamuksista.

Jos verovelvollinen ei ole saanut 1 momentin mukaista vapautusta, kirkkoneuvosto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen kirkollisverosta ja sen viivästymisestä johtuvista seuraamuksista samoilla perusteilla, joilla valtion ja kunnan viranomaiset voivat myöntää vapautuksen valtion- ja kunnallisveron osalta.

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

3 §

Valittaminen viranomaisen päätöksestä

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän viranomaisen sekä tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksestä saa jokainen valittaa sillä perusteella, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan. Kurinpitoasiamiehellä on oikeus valittaa 23 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kurinpitoasiassa annetusta päätöksestä.

25 luku

Täydentäviä säännöksiä

14 §

Poikkeusolot

Jos valtioneuvostolle on valmiuslain (1080/91) tai puolustustilalain (1083/91) nojalla annettu oikeus käyttää poikkeuksellisiin toimiin oikeuttavia toimivaltuuksia, kirkkohallitus voi kutsua kirkolliskokouksen koole määräämäänsä paikkaan. Jos kirkolliskokous ei tällöin voi kokoontua, kirkkohallituksella on oikeus tehdä kirkolliskokouksen puolesta esityksiä ja antaa lausuntoja valtioneuvostolle sekä antaa enintään vuoden määräajaksi väliaikaisia määräyksiä:

1) kirkon keskusrahaston talousarviosta tai aikaisemmin vahvistettuun talousarvioon tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista taikka talousarvioesityksen soveltamisesta siihen asti, kunnes kirkolliskokous on asiasta päättänyt;

2) kirkkohallituksen ja sen yhteyteen perustettujen toimielinten poikkeusolojen edellyttämästä hallinnosta ja toiminnasta; ja

3) seurakuntien ja seurakuntayhtymien väliaikaisesta hallinnosta sekä niiden omaisuuden suojelemisesta ja muista poikkeusolojen vaatimista toimenpiteistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/93) 6 luvun 13 §:n 2 ja 3 momentti, 11 luvun 9 §:n 1 momentti, 15 luvun 3 §, 24 luvun 3 §:n 1 momentti ja 25 luvun 14 §:n 1 momentti, sekä

lisätään lain 2 luvun 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

Viranhaltijat ja työntekijät

B. Seurakunnan ja seurakuntayhtymän virat

13 §

Seurakunnan virat

Kahdella tai useammalla samaan hiippakuntaan kuuluvalla seurakunnalla voi olla yhteisenä kirkkoherranvirka, jonka perustamisesta tai lakkauttamisesta päättää tuomiokapituli. Muista yhteisistä viroista määrätään kirkkojärjestyksessä.

Päätös yhteisen kirkkoherranviran perustamisesta tulee noudatettavaksi, kun virka toisessa seurakunnassa on tullut avoimeksi ja toisen seurakunnan viranhaltija suostuu siirtymään molempien seurakuntien yhteiseksi viranhaltijaksi. Tuomiokapituli voi kuitenkin erityisistä syistä määrätä päätöksen toimeenpantavaksi ja ilman viranhaltijan suostumusta velvoittaa hänet siirtymään yhteiseen virkaan. Kirkkohallitus voi antaa tarkempia määräyksiä viranhaltijan valitsemismenettelystä.

Kahdella tai useammalla samaan hiippakuntaan kuuluvalla seurakunnalla voi olla yhteisenä kirkkoherranvirka ja kanttorinvirka tai toinen niistä. Tuomiokapituli päättää yhteisen kirkkoherranviran perustamisesta tai lakkauttamisesta. Kanttorinviran osalta asianomaiset seurakunnat tekevät vastaavat päätökset. Muista yhteisistä viroista määrätään kirkkojärjestyksessä.

Päätös yhteisen kirkkoherranviran tai kanttorinviran perustamisesta tulee noudatettavaksi, kun virka toisessa seurakunnassa on tullut avoimeksi ja toisen seurakunnan viranhaltija suostuu siirtymään molempien seurakuntien yhteiseksi viranhaltijaksi. Tuomiokapituli voi kuitenkin erityisistä syistä määrätä päätöksen toimeenpantavaksi ja ilman viranhaltijan suostumusta velvoittaa hänet siirtymään yhteiseen virkaan. Kirkkohallitus voi antaa tarkempia määräyksiä viranhaltijan valitsemismenettelystä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

Seurakuntayhtymä

9 §

Seurakuntaneuvosto

Täydellisessä yhteistaloudessa olevilla seurakunnilla on seurakuntaneuvosto. Se hoitaa ne 10 luvun 1 §:ssä mainitut kirkkoneuvoston tehtävät, jotka eivät kuulu seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkoneuvostolle, sekä muut seurakuntaneuvostolle tässä laissa osoitetut tai erikseen määrätyt tehtävät. Seurakuntaneuvostoon sovelletaan myös mitä kirkkoneuvostosta on säädetty saman luvun 5 §:ssä.

9 §

Seurakuntaneuvosto

Täydellisessä yhteistaloudessa olevilla seurakunnilla on *kullakin* seurakuntaneuvosto. Se hoitaa ne 10 luvun 1 §:ssä mainitut kirkkoneuvoston tehtävät, jotka eivät kuulu seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkoneuvostolle, sekä muut seurakuntaneuvostolle tässä laissa osoitetut tai erikseen määrätyt tehtävät. *Seurakuntaneuvosto hyväksyy itselleen ohjesäännön, joka on alistettava tuomiokapitulin vahvistettavaksi.* Seurakuntaneuvostoon sovelletaan myös, mitä kirkkoneuvostosta on säädetty 10 luvun 4 ja 5 §:ssä.

15 luku

Seurakunnan talous

3 §

Vapautus kirkollisverosta

Jos verovelvollinen saanut säädettyjen kohtuullistamisperusteiden mukaisesti osittaisen tai täydellisen vapautuksen *sekä valtiolle että* kunnalle tulosta maksettavasta verosta tai sen suorittamisen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista *taikka lykkäystä sen suorittamisessa*, hän saa vastaavan vapautuksen samasta tulosta maksettavasta kirkollisverosta ja sen suorittamisen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista *taikka vastaavilla ehdoilla lykkäystä sen suorittamisessa.*

Kirkkoneuvosto voi muulloinkin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen kirkollisverosta tai sen viivästyisestä aiheutuvista seuraamuksista *taikka lykkäyksen sen suorittamisessa* samoilla perusteilla, joilla valtion ja kunnan viranomaiset voivat myöntää vapautuksen *ja lykkäystä* valtion- ja kunnallisveron osalta.

3 §

Vapautus kirkollisverosta

Jos verovelvollinen on saanut säädettyjen kohtuullistamisperusteiden mukaisesti osittaisen tai täydellisen vapautuksen kunnalle tulosta maksettavasta verosta tai sen suorittamisen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista, hän saa vastaavan vapautuksen samasta tulosta maksettavasta kirkollisverosta ja sen suorittamisen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista.

Jos verovelvollinen ei ole saanut 1 momentin mukaista vapautusta, kirkkoneuvosto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen kirkollisverosta ja sen viivästyisestä johtuvista seuraamuksista samoilla perusteilla, joilla valtion ja kunnan viranomaiset voivat myöntää vapautuksen valtion- ja kunnallisveron osalta.

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

3 §

Valittaminen viranomaisen päätöksestä

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän viranomaisen sekä tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksestä saa jokainen valittaa sillä perusteella, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan. Kurinpitoasiamiehellä on oikeus valittaa 23 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa kurinpitoasiassa annetusta päätöksestä.

3 §

Valittaminen viranomaisen päätöksestä

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän viranomaisen sekä tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksestä saa jokainen valittaa sillä perusteella, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan. Kurinpitoasiamiehellä on oikeus valittaa 23 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kurinpitoasiassa annetusta päätöksestä.

25 luku

Täydentäviä säännöksiä

14 §

Poikkeusolot

Jos sellaiset poikkeusolot vallitsevat, jotka vaarantavat maan väestön terveyden ja toimeentulon, talouselämän toiminnan tai oikeusjärjestyksen ja kansalaisten perusoikeudet taikka valtakunnan alueellisen koskemattomuuden tai itsenäisyyden, ja valtioneuvostolle on perustuslainsäädäntöjärjestyksessä säädetyin lain mukaan annettu oikeus käyttää poikkeuksellisiin toimiin oikeuttavia toimivaltuuksia, kirkkohallitus voi kutsua kirkolliskokouksen koolle määräämäänsä paikkaan. Jos kirkolliskokous ei tällöin voi kokoontua, kirkkohallituksella on oikeus tehdä kirkolliskokouksen puolesta esityksiä ja antaa lausuntoja valtioneuvostolle sekä antaa enintään vuoden määräajaksi väliaikaisia määräyksiä

1) kirkon keskusrahaston talousarviosta tai aikaisemmin vahvistettuun talousarvioon tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista taikka talousarvioesityksen soveltamisesta siihen asti, kunnes kirkolliskokous on asiasta päättänyt;

2) kirkkohallituksen ja sen yhteyteen perustettujen toimielinten poikkeusolojen edellyttämästä hallinnosta ja toiminnasta; ja

14 §

Poikkeusolot

Jos valtioneuvostolle on valmiuslain (1080/91) tai puolustustilalain (1083/91) nojalla annettu oikeus käyttää poikkeuksellisiin toimiin oikeuttavia toimivaltuuksia, kirkkohallitus voi kutsua kirkolliskokouksen koolle määräämäänsä paikkaan. Jos kirkolliskokous ei tällöin voi kokoontua, kirkkohallituksella on oikeus tehdä kirkolliskokouksen puolesta esityksiä ja antaa lausuntoja valtioneuvostolle sekä antaa enintään vuoden määräajaksi väliaikaisia määräyksiä

1) kirkon keskusrahaston talousarviosta tai aikaisemmin vahvistettuun talousarvioon tehtävistä lisäyksistä tai muutoksista taikka talousarvioesityksen soveltamisesta siihen asti, kunnes kirkolliskokous on asiasta päättänyt;

2) kirkkohallituksen ja sen yhteyteen perustettujen toimielinten poikkeusolojen edellyttämästä hallinnosta ja toiminnasta; ja

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3) seurakuntien ja seurakuntayhtymien väliaikaisesta hallinnosta sekä niiden omaisuuden suojelemisesta ja muista poikkeusolojen vaatimista toimenpiteistä.

3) seurakuntien ja seurakuntayhtymien väliaikaisesta hallinnosta sekä niiden omaisuuden suojelemisesta ja muista poikkeusolojen vaatimista toimenpiteistä.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*
